

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KỸ THUẬT CÔNG NGHIỆP
....

LUẬN VĂN THẠC SĨ KỸ THUẬT
NGÀNH: TỰ ĐỘNG HÓA

NGHIÊN CỨU ĐIỀU KHIỂN CÂN BẰNG ROBOT CÓ
SỬ DỤNG THUẬT TOÁN GIẢM BẠC MÔ HÌNH

NGUYỄN ĐẠI TÙNG

THÁI NGUYÊN - 2011

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KỸ THUẬT CÔNG NGHIỆP
....

LUẬN VĂN THẠC SĨ KỸ THUẬT

**NGHIÊN CỨU ĐIỀU KHIỂN CÂN BẰNG ROBOT CÓ
SỬ DỤNG THUẬT TOÁN GIẢM BẠC MÔ HÌNH**

Ngành: TỰ ĐỘNG HÓA

Mã số:

Học viên: NGUYỄN ĐẠI TÙNG

Người HD khoa học: PGS. TS NGUYỄN HỮU CÔNG

THÁI NGUYÊN - 2011

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KỸ THUẬT CÔNG NGHIỆP
..... ୪୪୦ .....

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc
..... ୪୪୦ .....

LUẬN VĂN THẠC SĨ KỸ THUẬT
NGÀNH: TỰ ĐỘNG HÓA

**Tên đề tài: NGHIÊN CỨU ĐIỀU KHIỂN CÂN BẰNG ROBOT CÓ
SỬ DỤNG THUẬT TOÁN GIẢM BẠC MÔ HÌNH**

Học viên: NGUYỄN ĐẠI TÙNG

Lớp: K12 - TĐH

Người HD khoa học: PGS. TS NGUYỄN HỮU CÔNG

Người hướng dẫn khoa học

Học viên

PGS. TS NGUYỄN HỮU CÔNG

NGUYỄN ĐẠI TÙNG

Ban giám hiệu

Khoa Sau Đại học

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của tôi . Các kết quả, số liệu nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả luận văn

Nguyễn Đại Tùng

LỜI CẢM ƠN

Tác giả chân thành cảm ơn sự hướng dẫn tận tình của PGS .TS Nguyễn Hữu Công trong suốt quá trình hoàn thành luận văn này.

Tác giả xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ của các thầy cô giáo Khoa Điện tử, Khoa Điện trường Đại học Kỹ thuật Công nghiệp Thái Nguyên đã tạo điều kiện giúp đỡ tận tình trong việc nghiên cứu đề tài.

Cuối cùng tác giả xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ của Ban giám hiệu, Khoa Sau Đại học trường Đại học Kỹ thuật Công nghiệp Thái Nguyên đã cho phép và tạo điều kiện thuận lợi để tác giả hoàn thành bản luận văn này.

Tác giả

Nguyễn Đại Tùng

Mục lục

Lời cam đoan	
Lời cảm ơn	
Mục lục	
Danh mục các bảng	
Danh mục các hình vẽ, đồ thị	
Mở đầu	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn	2
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN VỀ ROBOT CÔNG NGHIỆP VÀ BÀI TOÁN ĐIỀU KHIỂN CÂN BẰNG ROBOT	
1.1 Tổng quan về robot công nghiệp.....	3
1.1.1 Robot và Robotics	3
1.1.2 Robot công nghiệp	7
1.2 Tự động hoá và robot công nghiệp	8
1.2.1 Tải trọng	10
1.2.2 Tầm với	10
1.2.3 Độ phân giải không gian	10
1.2.4 Độ chính xác	11
1.2.5 Độ lặp lại	12
1.2.6 Độ nhún	12
1.3 Chất lượng quá trình làm việc và các bài toán điều khiển robot	13
1.3.1 Yêu cầu về chất lượng trong điều khiển robot	13
1.3.2 Các bài toán điều khiển robot	14

1.3.2.1 Bài toán điều khiển động học ngược robot	14
1.3.2.2 Bài toán điều khiển cân bằng robot	15
1.4 Bài toán điều khiển cân bằng robot	15
1.4.1 Mô hình toán học của hệ Robot	16
1.4.2 Phần cơ khí của Robot	18
1.4.2.1 Thân Robot	18
1.4.2.2 Cơ cấu lái	19
1.4.2.3 Cơ cấu chuyển động	20
1.4.2.4 Cơ cấu thăng bằng	21
1.5 Kết luận chương 1	24

CHƯƠNG 2

THUẬT TOÁN ĐIỀU KHIỂN ĐỊNH DẠNG H_∞ ÁP DỤNG CHO ĐIỀU KHIỂN CÂN BẰNG ROBOT VÀ CÁC PHƯƠNG PHÁP GIẢM BẠC MÔ HÌNH

2.1 Giới thiệu chung	25
2.2 Thuật toán điều khiển định dạng vòng H_∞	26
2.2.1 Điều khiển định dạng vòng H_∞	26
2.2.2 Thiết kế bộ điều khiển định dạng vòng H_∞ đủ bậc	29
2.2.2.1 Lựa chọn hàm định dạng	29
2.2.2.2 Kết quả mô phỏng	29
2.3 Các phương pháp giảm bậc mô hình	32
2.3.1 Giới thiệu	32
2.3.2 Phát biểu bài toán giảm bậc mô hình	32

2.3.3 Các phương pháp giảm bậc cơ bản	33
2.3.2.1 Phương pháp ghép hợp	35
2.3.2.2 Phương pháp trên cơ sở trùng khớp tại các thời điểm..	37
2.3.2.3 Phương pháp nhiễu xạ kỳ dị.....	40
2.3.2.4 Phương pháp cân bằng nội	41
2.3.2.5 Các phương pháp sử dụng phép gần đúng tối ưu	42
2.3.2.6 Phương pháp tối ưu theo trạng thái	43
2.3.4 Kết luận	45
2.4. Giảm bậc mô hình theo phương pháp cân bằng nội	46
2.5 Kết luận chương 2	48

CHƯƠNG 3

ỨNG DỤNG PHƯƠNG PHÁP GIẢM BẬC CÂN BẰNG CHO BÀI TOÁN ĐIỀU KHIỂN CÂN BẰNG ROBOT

3.1 Giảm bậc bộ điều khiển hệ thống điều khiển cân bằng theo phương pháp cân bằng	50
3.2 Chất lượng quá độ của bộ điều khiển gốc và các bộ điều khiển giảm bậc	54
3.3 Sử dụng bộ điều khiển giảm bậc cho hệ thống điều khiển cân bằng robot	56
3.3.1 Bộ điều khiển giảm bậc 3 điều khiển cân bằng robot	56
3.3.2 Sử dụng bộ điều khiển giảm bậc 1 điều khiển cân bằng robot ...	58
3.3.3 So sánh hệ điều khiển cân bằng robot dùng bộ điều khiển giảm bậc 1 theo phương pháp cân bằng và theo PSO	59
3.4 Kết luận chương 3	62
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	63
TÀI LIỆU THAM KHẢO	65

PHỤ LỤC

TÓM TẮT LUẬN VĂN

Danh mục các bảng

Bảng	Tên bảng	Trang
1.1	Số lượng Robot sản xuất ở một số nước công nghiệp phát triển	6
1.2	Thông số động cơ DC của robot	21
3.1	Tham số của các hệ giảm bậc trong mô hình không gian trạng thái và mô hình hàm truyền.	52